

DR. KANCSAL KITTÍ*

Terrorizmus egykor és ma – avagy a büntetőjog eszközei a terrorizmus elleni harcban

I. Bevezetés helyett:

1. A terrorizmus története

„a terror nem más, mint gyors, szigorú és hajthatatlan igazságtétel, ezért tehát voltaképpen az erény megnyilvánulása...”

„az erény, amely nélkül a terror végzetessé válik, s a terror, amely nélkül az erény tehetetlen”¹

A terrorizmus, mint nemzetközi jelenség évezredek múlta tekint vissza, így akár a történelem állandó kísérőjelenségének is nevezhetnénk. Már az antik görög és római civilizációkban, majd a középkorban is találkozhatunk azzal a jelenséggel, hogy a tengeri államok merő „államérdekből” támogatták a kalózkodást.²

A „terror”³ szó modern jelentése a francia forradalom rémuralmát (jakobinusok, Robespierre) fémjelző „la terreur”-ből ered, mindazonáltal maga a jelenség sokkal régebbi keletű. Legkorábbi megjelenési formái az egyének ellen elkövetett merényletek voltak (Ószö-vetség: Judit és Holofernesz története).

Szervezett, felfegyverzett terrorista akciók elkövetésére kiképzett bandákról már a 11. századtól tudunk, a perzsa Hassan Ibn Sabbah létrehozott egy

izmaelita szektát, amely „asszaszinek”⁴, vagyis „hasis-fogyasztók” néven vált ismertté.⁵

A világ talán leggyilkosabb szervezete az 1326-tól az 1835-ös betiltásig üldöklő „thug”-ok („orgyilkosok”) voltak, akik – a becslések szerint – 8 millió embert tettek el láb alól Indiában.

A mai értelemben vett terrorizmus, mintegy 150 évvel ezelőtt bukkant fel, mikor az anarchista csoportok az állam megdöntésére, sőt megszüntetésére törekedve követtek el merényleteket.

1855-ben III. Napóleon, francia császár ellen követtek el merényletet. Ennek már nemzetközi jogi következményei is voltak (belga klauzula⁶).⁷

2. A terrorizmus kriminológiai megközelítésben

„A terrorizmust valakik létrehozzák, nem az emberi természet része. Az öngyilkos merénylőket valaki kiképzí, nem úgy születnek. Lényegében, a terrorizmus olyan örültek gyártmánya, akik mániákusan csak rombolni akarnak. És ezek az örültek jellegzetesen olyan pszichiátriai és pszichológiai technikák termékei, amelyeket az elme és a viselkedés kontrollálására terveztek.”⁸

A darwinizmus több olyan erőszakos ideológiának is gyökere volt (kommunizmus, fasizmus), amelyek katasztrófába csábították az embereket a 20. században. Mindazok, akik a terrorizmust alkalmazzák a világon, ideológiai nézettől függetlenül darwinisták,

⁴ Annak érdekében, hogy a szekta követői elvetemült gyilkosokká váljanak, nem mindennapi „kiképzésben” volt részük. Először öntudatlanná lettek drogozva, aztán elvitték őket egy gyönyörű kertbe, amely tele volt luxussal és nőkel. A cél az volt, hogy élvezzék a „gyönyöröket”, aztán ismét bedrogozták őket és visszatértek a „Nagy Mester”-hez, hogy felügyelje a felkészülésüket. Ő biztosította, hogy soha ne pártoljanak el tőle, hiszen csupán egy kis ízelítőt kaptak mindabból a paradicsomi világból, amely rájuk vár, miután sikeresen végrehajtották gyilkos megbízatásukat.

⁵ Kussbach Erich: Nemzetközi és európai büntetőjog, Budapest, Szent István Társulat Kiadó, 2005. 201–202. o.

⁶ III. Napóleon Belgiumba menekült merénylőit nem adták ki arra való hivatkozással, hogy politikai bűncselekmény történt, amelyre a kiadatás nem vonatkozik. Belgium azonban törvényt hozott – ez az ún. belga klauzula –, mely szerint külföldi állampolgár vagy családja ellen elkövetett merénylet nem tekinthető politikai bűncselekménynek, így tettese kiadható. A belga klauzulát számos kiadatási egyezmény, valamint a nemzetközi terrorizmus megelőzését és üldözését szolgáló többoldalú egyezmény is átvette.

⁷ Benke József: Fényes Ösvény, Szürke Farkasok, Fekete Szeptember – A nemzetközi terrorizmusról. Budapest, Magvető Kiadó, 1989. 14–16. o.

⁸ Jan Eastgate, az Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért elnevezésű nemzetközi szervezet elnöke

* jogász, PTE-ÁJK

¹ Maximilien Robespierre (1758–1794)

² Szerk.: Tólas Péter: Válaszok a terrorizmusra, avagy van-e út az afganisztáni „vadászattól” a fenntartható globalizációig. Budapest, SVKH: CHARTAPRESS Kiadó, 2002. 13. o.

³ A terror főnév latinul ijedséget, rémületet jelent.

hiszen a darwinizmus az egyetlen olyan filozófiai nézet, amely a harcot támogatja.⁹

Napjainkra, a terrorizmus fogalmára rengeteg meghatározás született, (egy angol kézikönyv 109 meghatározást gyűjtött egybe) nemzetközileg elfogadott érvenye azonban egyiknek sincs.¹⁰

Hogy miből fakad a meghatározás nehézsége? A válasz egyszerű: tulajdonképpen címkézésről van szó. Szinte egyetlen személy, illetve csoport sem nevezi magát önként terroristának, a megnevezést mások – főként az általuk megtámadott államok – ragasztják rájuk.¹¹

Ha a terrorizmus fogalmát kriminológiai értelemben szeretnénk meghatározni, az egyik legátfogóbb definíciót *Korinek László* meghatározása adja:

„A terrorizmus eltérő eszmerendszerekből merítő, sajátos logikának engedelmeskedő, változatos formákat öltő módszeres erőszak alkalmazás, vagy ezzel való fenyegetés, melynek célja politikai törekvések elérése azáltal, hogy az áldozatban, a nézőközönségben, az államban, a társadalomban megalkuvó magatartás alakuljon ki. A meghirdetett cél általában politikai, ideológiai, vallási, etnikai tartalmú radikális változás kikényszerítése, a cél elérésére alkalmazott cselekménysor. Az eszköz viszont jogi lényegét tekintve köztörvényes, erőszakos bűncselekmény.”¹²

Elkövetési módja rendkívül változatos, pl.: emberrablás, gáztámadás, bombamerénylet, repülőgép-eltérítés stb. Különösen nagy szerepe van a tömegtájékoztatásnak, és az általa megcélzott nyilvánosságnak (figyelemfelkeltés, a terrorszervezet céljainak megismertetése stb.)

A terrorszervezetek főbb céljai: zavarkeltés, állami intézmények működésének megzavarása, a nyilvánosság figyelmének megnyerése, destabilizáció, megtorlás kiprovokálása, visszavágás, bosszú egy korábbi esemény miatt, állami illetve politikai engedmények kikényszerítése, az emberek sokkolása, rettegésben tartása stb.

Ha ezeket a célokat nem anyagi haszonszerzés végett, hanem valamilyen távolabbi politikai törekvések megvalósítása érdekében kívánják elérni, illetve, ha ezek a célok a demokratikus, legitim államberendezkedés ellen irányulnak, akkor terrorista magatartásról beszélünk.

A terrorizmus fajtái:

1. ideológiai indíttatású terrorizmus – célja: politikai előnyök elérése végett a társadalom destabilizálása, ill. hatalomátvétel

i. szélsőbaloldali: a kommunista frazeológia hatásos jelszavainak és jelképeinek (vörös csillag, sarló, kalapács, AK 47-es géppisztoly)

⁹ Harun Yahya: A terrorizmus valódi ideológiai gyökere: a darwinizmus és a materializmus.
<http://www.azevolucioscalas.com/ekbol.php> 2010. 03. 03.

¹⁰ Benke, 1989 (i. m. 7) 17. o.

¹¹ Charles Townshend: Terrorism, (magyar). A terrorizmus. (ford.: Nádori Attila). Budapest, Magyar Világ Kiadó, 2003. 9. o.

¹² Gönczöl Katalin – Kerezi Klára – Korinek László – Lévay Miklós: Kriminológia, Szakkriminológia. Budapest, Complex Kiadó, 2006. 447. o.

használata jellemzi tevékenységüket, pl.: a német Vörös Hadsereg Frakció (RAF), az olasz Vörös Brigádok, a perui Fényes Ösvény

ii. szélsőjobbaldali: sovinizmus, fajgyűlölet, faszizmus jellemzi, pl.: az olasz Fekete Rend, a Ku Klux Klán

2. etnikai, faji, vallási terrorizmus – célja: egy nemzeti kisebbség vagy népcsoport politikai és területi függetlenségének elérése, pl.: Ír Köztársasági Hadsereg (IRA)

3. állami terrorizmus – lényege: a terrorszervezet valamely állam tudtával, engedélyével, segítségével, vagy annak megbízásából követ el merényleteket, célja – az állam által veszélyesnek tartott személyek, csoportok fizikai megsemmisítése, más államok destabilizálása, pl.: a lengyel titkosszolgálat meggyilkolta a rendkívül népszerű Jerzy Popieluszkó katolikus papot 1985-ben

4. a „kiválasztottak” terrorizmusa – olyan küldetéstudattal rendelkező fanatikus személyek, akik személyiségükben betegek, de a magányosan végrehajtott tettüket nagy körültekintéssel, magas intelligenciával tervezik meg és követik el, pl.: lépfene vírussal fertőzött levelek küldése az Amerikai Egyesült Államokban (USA), 2001-ben.¹³

Akaratlanul is felmerül a kérdés: kiből lesz terrorista? A válasz azonban elég összetett. A terroristák személyiségének a vizsgálata mindig is foglalkoztatta a pszichiátereket és más elmeszakértőket is. *Dr. Adel Sadeq*, az Arab Pszichiátriai Társaság elnöke 2002-ben a következőket nyilatkozta az öngyilkos merénylőről:

„Mint képzett pszichiáter, azt mondhatom, hogy a legnagyobb áldás akkor következik, amikor a vizsszaszámlálás befejeződik: tíz, kilenc, nyolc, hét, hat, öt, négy, három, kettő, egy. És ekkor megnyomjuk a gombot, ami által felrobbanunk.”¹⁴

Más szakértők szerint (Robius, Post) a terrorista lelki akaratát leginkább meghatározó pszichiátriai kórkép a paranoia. Hat alapvető kóros paranoiás tünetcsoportot mutattak ki különféle terroristák példáján, ezek: a bizalmatlanság, az elhivatottság, a nagyzási hóbort, a gyűlölet, az autonómiavesztéstől való félelem, a projekció, és a kényszerképzet.

Valószínűleg az a legelfogadhatóbb nézet, amely szerint a terrorista lelki és társadalmi faktorok egyidejű hatásaként előáll sajátos személyiség szerkezet, mely pszichikumnak domináló eleme az elhivatott idealizmus, vagy egyenesen a fanatizmus.

A terrorizmus mai megjelenési formáinak veszé-

¹³ Gönczöl – Kerezi – Korinek – Lévay, 2006 (i. m. 12) 447–450. o.

¹⁴ Jan Eastgate: Zűrzavar és terrorizmus – a pszichiátria tevékenységének eredményeképpen.

<http://www.emberijogok.hu/letoltes/booklets/HUN-Terrorism.pdf> 2010. 09. 14.

lyessége abban rejlik, hogy a hálózatba szervezett, de nagyfokú önállósággal működő laza csoportok rugalmas „franchise”-hoz hasonló rendszere globális ideológiai-politikai célok érdekében fellépve globális fronton harcol, önálló, aktív, nagyon korszerű, a világhálót használó médiapolitikával küzd, döntően korábban illegitimnek tekintett célpontokra csap le, módszerei a totális háború logikáját követik, és önállósodott anyagi eszközei nem származnak állami forrásokból.

A terrorista cselekmények kapcsán kiemelkedő szerepet kap a média, hiszen az a céljuk, hogy a „tett propagandája” segítségével minél szélesebb körben tudassák létüket és céljaikat.

Ha a merényletek társadalmi hatásait nézzük, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy kollektív traumát nem okoznak. Nem érintik a társadalmat annyira, mint ahogy azt a terroristák tervezték. Még senki sem figyelt meg olyan hatást, hogy egy terrorista támadás az állami intézményekbe vetett hit megingását, vagy a demokratikus életstílusból való kiábrándulást eredményezett volna, hiszen a terrorista merénylet után a lakosság inkább a kormányzat mögé tömörül. A legsúlyosabb szinte mindig a társadalmi-gazdasági kár.¹⁵

A terrorizmus tehát felkavarja az embereket, mégpedig szándékosan. Ez a célja, és ez az, ami miatt a 21. században újra a figyelem középpontjába került.

2001. szeptember 11-e után állandó és tartósnak ígérkező szükségállapotban találták magukat az emberek, és a „terrorizmus elleni háború” következményei épp annyira átláthatatlanok voltak, mint maga a terrorizmus.¹⁶

II. Nemzetközi terrorizmus

1. A nemzetközi terrorizmusról általában

A terrorizmus és a nemzetközi terrorizmus fogalmára sok meghatározás született, ám nemzetközileg elfogadott érvénye egyiknek sincs. Nemzetközi értelemben vett terrorizmusról akkor beszélhetünk, ha a terrorizmus félelmet, pánikot, riadalmat kelt a nemzetközi közösség egészében, vagy annak egy részében. Nagyon leegyszerűsítve: a (nemzetközi) terrorizmus (nemzetközi) politikai bűntény ezért, mint bűn, büntetőjogi fellépést kíván, mint politika, politikai választ, s mint nemzetközi jelenség, csak a nemzetközi közösség együttese által oldható meg.¹⁷

Az 1970-es években a terrorizmus nemzetközi jelenséggé vált, amelyben nagy szerepe volt a legjellegzetesebb

sebb terrorcselekményekké vált repülőgép-eltérítéseknek,¹⁸ amelyek lényegükben fogva nemzetköziek.¹⁹

A nemzetközi terrorizmus jellemzőire és motivációira vonatkozó egyik legátfogóbb összegzést az USA-ban, 1999-ben létrehozott „Terrorizmussal Foglalkozó Nemzetközi Bizottság”²⁰ készítette el. A Bizottság a nemzetközi terrorizmusra vonatkozóan az alábbi főbb megállapításokat rögzítette:

- megváltozott a nemzetközi terrorizmus jellege és célja, így a nemzetközi közösség részéről egyre nagyobb igény van az együttműködésre,
- az állam még mindig támogatja a terrorizmust, ill. néhány esetben az állami politika részét képezi,
- megváltozott a terroristaveszély jellege is, egyre veszélyesebbek és egyre nehezebb a felderítésük,
- a terrortámadások egyre több halálos áldozatot követelnek,
- a motivációk köre kibővült,
- a fegyvereiket tekintve megnőtt a valószínűsége, hogy egyre nagyobb a törekvés vegyi, biológiai, radiológiai, vagy nukleáris anyagok beszerzésére.²¹

2. A fordulópont: 2001. szeptember 11.

A nemzetközi terrorizmus az 1970-es évek végétől rendszeresen foglalkoztatja a nemzetközi kapcsolatokról szóló monográfiákat és tankönyveket, ám 2001. szeptember 11-ei támadás óta a kérdés új dimenzióba került: a nemzetközi politika egyik elsőszámú problémájává vált.

A terrorizmus veszélye új minőséget kapott, *Henry Kissinger* szavaival élve: szeptember 11. nemcsak „szívszorító emberi tragédia, de egyben fordulópont is volt, amennyiben a felszíni jelenségeket elválasztotta a nem látható tendenciáktól, arra kényszerítve bennünket, hogy vessük el divatos és önelégült világképünket, és próbáljunk kialakítani egy másikat”.

A támadás után mondott első beszédében Bush elnök is utalt rá, hogy „más ellenséggel állunk szemben, mint amilyennel eddig valaha is szemben álltunk”. A merénylet a terroristák nézőpontjából sikertörténetnek bizonyult: a terrorizmustól való félelem végigsöpört az egész világon.²²

2001. szeptember 11-én 19 férfi, 4 géppel belerepült 3 épületbe, és ezzel 3315 ember halálát okozta. Erről a támadásról sok mindent megírtak már, a legapróbb

¹⁸ A repülőgép-eltérítések fő elkövetője a Palesztinai Felszabadítási Szervezet (PFSZ) volt, amely szintén nemzetközinek nevezhető, amennyiben a magának követelt területet egy másik állam birtokolta.

¹⁹ Townshend, 2003 (i. m. 11.) 36–37. o.

²⁰ A bizottságot a Kongresszus hozta létre 6 hónapos mandátummal, s azal a feladattal, hogy vizsgálja meg a nemzetközi terrorizmus megelőzésével, és a vele szembeni eljárással kapcsolatos törvényeket, jogszabályokat, direktívákat, és szükség esetén tegye meg a változtatásra vonatkozó ajánlásait.

²¹ Szerk.: Tólas, 2002 (i. m. 2.) 93–94. o.

²² Egedy Gergely: Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe. Budapest, HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. 2007. 144. o.

¹⁵ Gönczöl – Kerecsi – Korinek – Lévay, 2006 (i. m. 12.) 450–453. o.

¹⁶ Townshend, 2003 (i. m. 11.) 7–8. o.

¹⁷ Benke, 1989 (i. m. 7.) 17., 21., 41–42. o.

részletekig kielemezték az akció természetét. A legtöbb kommentátor szemében ez az esemény példátlan és egyedülálló.

Ez a megállapítás több szempontból is helytálló (okozott kár, kiváltott reakció), de a kivitelezés bonyolultsága és látványossága szempontjából tulajdonképpen a korábbi eseményeknek a betetőzését jelentette.²³

George W. Bush elnök szeptemberi kongresszusi beszédében meghirdette a „terrorizmus elleni háborút”, amely az „al-Kaidával kezdődik, de nem ér véget, amíg le nem leplezünk, meg nem állítunk, és fel nem számolunk minden nemzetközi terrorista csoportot”. Kijelentette ugyanakkor azt is, hogy az USA üldözni fogja mindazon államokat is, amelyek segítséget, vagy menedéket nyújtanak a terroristáknak. A merénylet óta folyik a vita: vajon új történelmi korszak kezdődött-e 2001. szeptember 11-ével? A válasz nem egyértelmű, az azonban nem kétséges, hogy mind a terrorizmus, mind az ellene folytatott harc új szakaszába érkezett.²⁴

„Obsta principi” – azaz minden rossz dolgot addig kell kezelni, amíg kicsi, viszont ha a terrorizmusról van szó, a probléma már egyáltalán nem kicsi.²⁵

3. Terrorista szervezetek

„Ölj meg egyet, hogy megfélemlíts tizezret!” – tartja az ősi kínai közmondás. De ez lehetne a jelszava a világ békéjét fenyegető terroristáknak is.²⁶

A terrorizmus fogalmának meghatározásához hasonlóan, a terrorista csoportok lényegét is nehéz lenne megragadni egyetlen definícióban. Számos eltérés lehet egy-egy terrorista szervezet között, pl.: létszám alapján, felépítés alapján, ideológiai nézet szerint stb.

A terrorista szerveződések legelső szintje a nagyvárosok névtelenségébe rejtőző magányos terrorista. Legfőbb jellemzői közé tartozik, hogy rendkívül kiszámíthatatlan, támadása szinte teljesen kivédhetetlen, előre nem látható. Az európai kisebb, illetve közepes nagyságú, hagyományosnak tekinthető terrorista szervezetek létszáma a néhány tíz főtől a néhány száz főig terjedhet, pl.: palesztin, vagy egyéb közel-keleti és ázsiai terrorszervezetek. Az újabb típusú, nagyobb taglétszámmal rendelkező közel-keleti és ázsiai terrorista csoportok aktív tagjainak a száma akár a több ezer főt is elérheti, pl.: al-Kaida, Hezbollah, Hamasz.

A terrorista szervezetek felépítése, illetve működése szintén vegyes képet mutat. Az azonban minden terrorista szervezetre igaz, hogy mindig olyan struktúrában működnek, amely alkalmazkodik ahhoz a kör-

nyezethez, amelyben a terrorista akcióikat akarják kivitelezni.

A kisebb terrorista szerveződések tagjai általában ismerik egymást, vagy legalábbis a tagok nagy részét, a többiekéről pedig információkkal rendelkeznek. A néhány száz aktív taggal rendelkező (közepes) hagyományos terrorista csoportok szervezeti felépítése és működése már bonyolultabb. Ahhoz, hogy a szervezet védelmét biztosítsák, általában a sejtyszerű felépítést választják.²⁷ Ez a fajta felépítés azonban nagymértékben megnehezíti az egész szervezet felszámolását, hiszen nemcsak a vezetőkhoz, de az egyes sejtekhez sem könnyű eljutni, még akkor sem, ha egy sejtet már sikerült megtalálni.²⁸

A statisztikai adatok alapján 1970 és 1990 között több száz terrorista szervezet tevékenykedett aktívan. Így joggal vetődik fel a kérdés: létezik-e „euroterrorizmus”? A válasz nem teljesen egyértelmű, azonban a szakértői vélemények alapján kijelenthető, hogy bár vannak alkalmankénti együttműködések a különböző terrorista csoportok között, azonban nincs egységes (európai) terrorszervezet.²⁹

4. Az Internet szerepe a terrorizmus megerősödésében

A terroristák egyre nagyobb mértékben használják ki az információs technológia által nyújtott lehetőségeket, pl.: hálózatépítés. Az Interneten alapuló, úgynevezett hálózatos szervezeti formát egyre növekvő számú terrorista csoport alkalmazza, az újonnan alakuló szervezetek már megalakulásuktól kezdődően, míg a régebbiek fokozatos áttérés útján.³⁰

A terrorizmus eme jelenkori megjelenési formájának napjainkra több elnevezése is elterjedt, mint pl.: számítógépes terrorizmus, virtuális dzsihád, cyberterrorizmus, kibernetikai terrorizmus stb. Legfontosabb módszerei: az elektronikus vezérlőrendszerekbe való behatolás, ezek manipulálása, és az ellenük való szabotázs (pl.: hacking, vírusfejlesztés stb.). Az eszköze természetesen a különböző számítógépek, illetve számítógépes rendszerek. A kibernetikai terrorizmus hatása meglehetősen nagy, az ellene való fellépés pedig elég nehéz.³¹

Az Internet számos előnnyel kecsegtet a terroristák számára: a világháló megfigyelése és korlátozása nem megoldható, a könnyű elérhetőség, a cenzúra hiánya, a hatalmas célközönség, a kommunikációs anonimitás, a gyors információáramlás, az olcsó kialakítás és

²³ Jason Burke: Al-Queda (magyar) Al-Kaida – A terror árnyéka. (ford.: Árokszállás Zoltán) Budapest, HVG Kiadó Rt. 2004. 43. 242. o.

²⁴ Jonathan Barker: The no-nonsense terrorism, (magyar). A terrorizmus. (ford.: Árokszállás Zoltán). Budapest, HVG Kiadó Rt. 2003. 17–19. o.

²⁵ Lőrincz Miklós: Gondolatok a terrorizmusról. http://www.hm.gov.hu/hirek/kiadvanyok/uj_honvedsesegi_szemle/lorincz_miklos 2010. 09. 27.

²⁶ IRA és ETA: terrorizmus Európában.

<http://www.origo.hu/tudomany/tarsadalom/20011106iraes.html> 2010. 03. 11.

²⁷ Lőrincz Miklós: Gondolatok a terrorizmusról. http://www.hm.gov.hu/hirek/kiadvanyok/uj_honvedsesegi_szemle/lorincz_miklos 2010. 09. 27.

²⁸ A terrorista szervezetek felépítése. http://www.playhold.com/www.ckke.hu/index_10301036.php 2010. 05. 14.

²⁹ Benke, 1989 (i. m. 7.) 30. o.

³⁰ Dr. Haig Zsolt: Internet terrorizmus. http://www.zmne.hu/dokisk/hadtud/terror/lekt_Haig_Zsolt.pdf 2010. 04. 28.

³¹ Gönczöl – Kerezsi – Korinek – Lévy, 2006 (i. m. 12.) 451. o.

az alacsony költségigény, a multimédiás környezet, illetve az is, hogy a hagyományos tömegmédiát is egyre inkább forrásának tekinti az Internetet. A terrorista szervezetek honlapjai eltérő tartalommal működnek, úgymint: a szervezet története, társadalmi és politikai háttér, ideológia, jelentősebb végrehajtott akciók, a vezetők életrajza, alapítók és hősök (öngyilkos mérénylek), politikai és ideológiai célok, naprakész információk stb. A világháló – a terroristák szempontjából – az alábbi feladatokra lehet alkalmas: pszichológiai hadviselés, nyilvánosság és propaganda tevékenység, adatbányászat, hálózatépítés, információ megosztás, vezetés (tervezés, koordináció), adománygyűjtés, toborzás és mozgósítás, rejtett és kódolt üzenetek továbbítása, kézikönyvek terjesztése stb.

A terrorista weboldalnak 3 nagy célcsoportja van: egyrészt a jelenlegi és potenciális támogatók, másrészt a nemzetközi közvélemény, és végül – de nem utolsósorban – az ellenséges nyilvánosság. Sajnálatos, és egyben megdöbbentő, hogy a célközönség között megtalálhatóak a gyermekek is, pl.: Hamasz gyermek weboldala, hiszen idővel belőlük lesznek a jövő terroristái.³²

III. A terrorcselekmény

1. A terrorcselekmény büntetőjogi szabályozásának története

Az 1978. évi IV. törvény a büntető törvénykönyvről (Btk.) – amely 1979. július 1-jén lépett hatályba – új bűncselekményként szabályozta a 261. §-ban a terrorcselekményt. Az önálló bűncselekménnyé nyilvánítás oka az volt, hogy világszerte elszaporodtak az olyan bűncselekmények, melyek során az elkövetők egy vagy több személyt, illetve jelentős anyagi javakat kerítettek hatalmukba, majd állami szervhez zsaroló követelést intéztek. Emellett kikötötték, hogy ha nem teljesítik a követeléseiket, akkor az általuk fogva tartott személyeket megölik, illetve az anyagi javakat megsemmisítik.³³

A terrorcselekmény pönalizálásának legfőbb indoka tehát az volt, hogy a szervezett bűnözés a kényszerítésnek és a zsarolásnak a korábbi időszakban ismeretknél minőségileg újabb formáját hozta létre.

Korábban az elkövető, vagy elkövetők egy sajátos „alkupozíciót” (adok–kapok) létesítettek. Ha a címzett – vagyis az adott állami szerv – eleget tett a követeléseknek, remény volt arra, hogy a „tűszokat” szabadon bocsátják, vagy az anyagi javakat sértetlenül hagyják.

Napjaink terrorcselekményei azonban már nem így működnek, a terroristák nem törekszenek alkupozí-

cióra, nem terjesztenek elő követelést, így nincs mit mérlegelni, („nem adnak, és nem kérnek kegyelmet”) céljaik elérése érdekében bármire képesek, akár saját életüket is feláldozzák.³⁴

A terrorcselekmények lényegében a hadviselés új formájának tekinthetők. A terrorista hadviselés a hagyományos háborúktól csupán abban különbözik, hogy nem államok és haditechnikák állnak egymással szemben, hanem világnézeti és gazdasági meggyőződésből eredő eszmék konfrontálódnak. Ez az eszmei meggyőződés azonban erős érzelmi telítettsége miatt gyakran fanatizmusba csap át.³⁵

A terrorcselekmény kiemelt súlyosságát bizonyítja, hogy a tényállás megalkotásakor még a halálbüntetés³⁶ is szerepelt a szankciók között.

A bűncselekmény tényállását többször is módosítani kényszerült a jogalkotó, pl.: 2001-ben, 2003-ban és 2007-ben is.

2. A terrorcselekmény hatályos szabályozása

A terrorcselekmény tényállásának jelenleg hatályos szövege tulajdonképpen a 2007-es Btk. módosítás eredménye. A bűncselekmény jogi tárgya az állami szervek, más államok és a nemzetközi szervezetek zavartalan működésében megnyilvánuló közbiztonság, vagyis az igény, hogy ezek a szervezetek a tevékenységük során saját, kényszermentes elhatározásukat tudják érvényesíteni.³⁷

Az elkövetési tárgy tekintetében meg kell említeni a passzív alanyt, aki bárki lehet, akin a (9) bekezdésben meghatározott személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó, illetve fegyverrel kapcsolatos bűncselekmények megvalósulnak. Ugyanakkor az elkövetési tárgyává válhatnak a tényállásban is meghatározott jelentős anyagi javak, továbbá azon dolgok, melyeken a közveszélyt okozó, vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekmények megvalósulhatnak.³⁸

A terrorcselekményt megvalósító elkövetési magatartások:

1. – személy elleni erőszakos,
– közveszélyt okozó,
– fegyverrel kapcsolatos bűncselekmény elkövetése³⁹
2. jelentős anyagi javak hatalomba kerítése feltétel kikötésével.

Ez a tevékenység 2 szakaszból áll. Az első szakasz az idegen anyagi javak hatalomban tartásának általános formája, vagyis az elkövető számára lehetővé válik az

³⁴ Blaskó Béla – Miklós Irén – Schubauer László: Büntetőjog Különös rész II. Budapest, Rejtjel Kiadó, 2006. 22–23. o.

³⁵ Erdősy – Földvári – Tóth, 2007 (i. m. 33.) 321. o.

³⁶ Egészen 1990-ig, amikor a 23/1990. (X. 31.) Alkotmány Bírósági (AB) határozat eltörölte a halálbüntetés lehetőségét.

³⁷ Balogh Ágnes: Büntetőjog II. Különös rész. Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2005. 302. o.

³⁸ Blaskó – Miklós – Schubauer, 2006 (i. m. 34.) 24. o.

³⁹ Az ebbe a körbe tartozó bűncselekményeket a Btk. 261. § (9) bekezdése taxatív felsorolja.

³² Dr. Haig Zsolt: Internet terrorizmus. http://www.zmne.hu/dokisk/hadtud/terror/lekt_Haig_Zsolt.pdf 2010. 04. 28.

³³ Erdősy Emil – Földvári József – Tóth Mihály: Magyar büntetőjog Különös rész. Budapest, Osiris Kiadó, 2007. 321. o.

anyagi javak ellenőrzése, elvitele, megrongálása és megsemmisítése (eszközselekmény). Az anyagi javak lehetnek ingók és ingatlanok is, a lényeg az, hogy jelentősek legyenek. A jelentőség kitétel értelmezhető mennyiségileg és minőségileg is. Mennyiségi szempontból az érték nagyság⁴⁰ alkalmazandó, minőségileg pedig a fontosság szerepe kerül előtérbe, pl.: középület, repülőtér, híd, pályaudvar, gyár stb. A második szakasz: a követelés intézése az állami szervhez, vagy nemzetközi szervezethez (célselekmény). A követelés címzettje az a szervezet, amelyiknek módjában áll a követelés teljesítése.⁴¹

A terrorcselekmény immateriális bűncselekmény, vagyis a (9) bekezdésben taxatív felsorolt bármely bűncselekmény elkövetésével – ha a célzat fennáll – a bűncselekmény befejeződik, tehát nem feltétel, hogy a címzett a követelést teljesítse.⁴²

A bűncselekmény alanya bárki lehet, jellemző a társtettesi minőség. Ha a bűnösséget nézzük – a célzatra tekintettel – kizárólag egyenes szándékkal követhető el a cselekmény. Az elkövető célját az (1) bekezdés a)–c) pontja határozza meg:

- állami szerv, más állam, vagy nemzetközi szervezet kényszerítése aktív, vagy passzív magatartásra,
- a lakosság megfélemlítése,
- más állam alkotmányos, társadalmi, vagy gazdasági rendjének megváltoztatása vagy megzavarása, illetve nemzetközi szervezet működésének megzavarása.

A terrorcselekmény előkészülete is büntetendő. A (4) bekezdés sajátos sui generis előkészületi magatartást határoz meg, valamennyi „hagyományos” előkészületi magatartás mellett büntetni rendeli a terrorcselekményhez anyagi eszközök szolgáltatását és gyűjtését is.

A büntetés korlátlan enyhítésének, illetve a büntetést megsemmisítő oknak a lehetőségét kriminálpolitikai megfontolások indokolják.⁴³

A bűncselekmény privilegizált alakzata a terrorcselekmény elkövetésével való fenyegetés. A tényállás (8) bekezdése a feljelentési kötelezettséget tartalmazza, amely mindenkire vonatkozik (a hozzátartozót is beleértve), akinek hitelt érdemlő tudomása van arról, hogy terrorcselekmény elkövetése készül. Ha a halmazati kérdéseket vizsgáljuk, akkor azt tapasztaljuk, hogy a terrorcselekményt a (9) bekezdésben meghatározott bűncselekményektől a célzat határolja el, vagyis azokkal az alaki halmazat csupán látszólagos.⁴⁴

A terrorcselekmény tényállásának jövőjét illetően fontos módosítás van kilátásban. Jelenleg ugyanis a terrorizmus finanszírozása [Btk. 261. § (4)–(5) beke-

dés] habár önálló tettesi alapcselekménynek minősül, viszont nem képez önálló bűncselekményt, csupán a terrorcselekmény egyik alakzatát alkotja. A kodifikációs törekvések azonban egyre inkább afelé irányulnak, hogy a terrorizmus finanszírozásának szabályozása módosuljon. Erre kétféle lehetőség is kínálkozik, miszerint: e cselekmény szabályozását be lehetne építeni a pénzmosás tényállásába, vagy a másik verzió szerint önálló sui generis tényállás lehetne a gazdasági bűncselekmények körében.

IV. A terrorizmus elleni harc

1. A terrorizmus elleni harcról általában

A terrorizmus napjaink állandó veszélyforrása lett, hiszen a terrorcselekmények kiszámíthatatlanok, megelőzésük elvileg ugyan lehetséges, azonban ennek a valószínűsége sokkal kisebb, mint a háborúk esetében.⁴⁵

A terrorizmus elleni fellépés mindig magában hordozza annak a veszélyét, hogy az állam a terroristák céljaival egybevágóan hagyja magát provokálni, és a válaszlépésekkel belép egy fölöttébb bizonytalan, öngerjesztő folyamatba. A terrorizmus elleni harc tulajdonképpen befejezhetetlen, mert a szélsőség sem jogi, sem politikai eszközzel nem számolható fel.

Az antiterrorista stratégia legfontosabb elemei:

1. törekedni kell a terrorizmust kiváltó társadalmi, politikai, etnikai, vallási feszültségek demokratikus módon való megszüntetésére
2. növelni kell a biztonsági erők létszámát, ill. erősíteni kell kiképzettségüket és technikai felszereltségüket
3. csökkenteni kell a társadalmi mozgástér kockázatait
4. fokozottan kell ellenőrizni a társadalom tagjait
5. ésszerű önkorlátozást kell elfogadtatni a médiával, annak érdekében, hogy a terroristák nehezebben juthassanak a kívánt nyilvánossághoz
6. különleges antiterrorista törvényeket kell alkotni
7. erősíteni kell a nemzetközi együttműködést
8. a lehetséges terrorista célpontok védelmét fokozni kell
9. szét kell rombolni a terroristák anyagi bázisait
10. egyesíteni kell a nemzeti adatbázisokat.⁴⁶

A statisztikai adatok szerint: 2001 és 2006 között 20310 terrorcselekményt vitték véghez, amely 34 824

⁴⁰ Az érték nagyságot a Btk. szabályozza az értelmező rendelkezései körében (138/A. §), amely szerint jelentős az érték, ha kétfélmillió forintot meghalad, de ötvenmillió forintot nem halad meg.

⁴¹ Erdős – Földvári – Tóth, 2007 (i. m. 33.) 324. o.

⁴² Balogh, 2005 (i. m. 37.) 302. o.

⁴³ Erdős – Földvári – Tóth, 2007 (i. m. 33.) 325–326. o.

⁴⁴ Balogh, 2005 (i. m. 37.) 304. o.

⁴⁵ Hadnagy Imre József: A háború és a terrorizmus.

http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/1/2005_1_2.html 2010. 03. 03.

⁴⁶ Gönczöl – Kerecsi – Korinek – Lévy, 2006 (i. m. 12.) 457–459. o.

áldozatot követelt. Kétségtelen tényé vált, hogy világvizonylatban nagymértékben romlott a helyzet mind a cselekmények, mind az áldozatok számát tekintve.⁴⁷

2. A terrorizmus elleni harc eszközei a világban

Amióta megjelent a CNN-n az „*America's new war*” felirat, és főként miután az ENSZ Biztonsági Tanácsának (BT) határozata „*a nemzetközi békét és biztonságot fenyegető cselekménynek*” minősítette az Amerikát ért terrortámadásokat, és elismerte az USA jogát „*az egyéni vagy kollektív*” önvédelemre, azóta nem lehet kétséges, hogy a terrorizmus elleni küzdelmet totális és komplex háborúnak kell tekinteni. Totális és komplex, mivel eszközeiben és módszereiben radikálisan szakít a hagyományos háborúval, s egyszerre vet be rendészeti-adminisztratív-jogi, hírszerzési-titkosszolgálati, politikai-diplomáciai, gazdasági-pénzügyi, társadalompolitikai, katonai és kommunikációs eszközöket.⁴⁸

A terrorizmus elleni harcban kiemelt szerepet játszanak a különböző nemzetközi egyezmények, pl.: ENSZ egyezmények. A hatékony nemzetközi fellépés eszményi módja egy egységes, globális érvényű jogszabály lenne, amely egyelőre utópiának tűnik.⁴⁹

A nemzetközi terrorizmus elleni küzdelemben egyre több nemzetközi szervezet vállal szerepet: Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Nemzetközi Bűnügyi Rendőri Szervezet (INTERPOL), Európai Unió (EU), Európai Rendőri Hivatal (EUROPOL), Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), Rendőrfőnökök Nemzetközi Szervezete (IACP), Nemzetközi Polgári Repülésügyi Szervezet, Vámigazgatások Világszervezete, Egyetemes Posta Unió, Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, Délkelet-európai Együttműködési Kezdeményezés, Amerikai Államok Szervezete, Afrikai Egység Szervezet, illetve a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége.⁵⁰

A felsorolt nemzetközi szervezetek közül a legfontosabb szerepet a NATO, ill. az EU játssza.

A terrorizmus elleni harcban az EU hét fő alapvetet követ: 1. a nemzetközi törekvéseket erősíteni kell a terrorizmus elleni harcban, 2. a terroristákat meg kell gátolni abban, hogy anyagi eszközökhöz hozzájussanak, 3. az EU kapacitását növelni kell a nyomozások és vádemelések terén, 4. védeni kell a nemzetközi szállítás biztonságát és az EU határait, 5. erősíteni kell a koordinációt a tagállamok között az olyan ügyletek megelőzésében, amelyeknek következményei terro-

rista támadások lehetnek, 6. fel kell ismerni azokat a tényezőket, amelyek a terroristák megerősödéséhez hozzájárulnak, 7. támogatni kell a harmadik világ országait a terrorizmus elleni hatékonyabb harcban.⁵¹

3. A terrorizmus elleni harc hazánkban

Magyarország nem tartozik a terrorizmus által közvetlenül veszélyeztetett országok közé. A Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH) szerint csekély az esélye, hogy Magyarország terrorista célponttá váljon, ennek ellenére nem lehet teljesen kizárni egy esetleges támadás lehetőségét.⁵²

A 2001. szeptember 11-i terrortámadás új megvilágításba helyezte a nemzetközi terrorizmust és az ellene folytatott küzdelmet. Ennek hatása alól a nemzetközi politika egyetlen résztvevője sem vonhatta ki magát, így természetesen Magyarország sem. Hazánk részt vesz a nemzetközi terrorizmus kockázatainak közös elemzésére, értékelésére és kezelésére szolgáló különféle nemzetközi kezdeményezésekben.⁵³

A terrorizmus elleni küzdelem megköveteli, hogy az ország védelmi, elhárító és reagáló képessége megfelelően hatékony és magas szintű legyen. A hatékonyság kulcsa: a terrorellenes harcban részt vevő magyar szervek működésének összehangolása a közös stratégiai célok elérése érdekében. A belföldi összhang kialakítása mellett egyre hangsúlyosabb a nemzetközi együttműködés hatékonyságának fejlesztése is. Ez magában foglalja a nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendvédelmi szervek kétoldalú kapcsolatai mellett a multilaterális együttműködéseket is (EU, NATO).⁵⁴

A terrorizmus elleni küzdelem összkormányzati tevékenység, amelyben a rendészeti szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok mellett más intézmények is részt vesznek. 2003 őszén a kormány Nemzetbiztonsági Kabinetjének döntése alapján megalakult a Terrorellenes Koordinációs Bizottság (TKB): az NBH, az Információs Hivatal (IH), a Katonai Biztonsági Hivatal (KBH), a Katonai Felderítő Hivatal (KFH), a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, az Országos Rendőr-főkapitányság, illetve a BM (Belügyminisztérium) határőrség részvételével. A TKB tulajdonképpen az érintett szervek együttműködésének hatékonyabb összehangolását hivatott biztosítani. Hazánk – bár nem tartozik a muzulmán szélsőségesek elsőszámú célpontjai közé – ahhoz a politikai, kulturális és gazdasági közösséghez tartozik (EU-, NATO-tagság), amelyet a muzulmán szélsőségesek ellenségnek tartanak.⁵⁵

⁵¹ A bűnözés és a terrorizmus elleni harc.

<http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/hungarian/C45/197/2010.03.03>.

⁵² NBH évkönyv 2002 – Terrorizmus: A Nemzetbiztonsági Hivatal fő tevékenységi irányai.

<http://www.nbh.hu/oldpage/evk2002/terror.htm> 2010. 09. 14.

⁵³ A Magyar Köztársaság Információs Hivatala: Terrorizmus. http://www.mkih.hu/feladatkorok_terrorizmus.shtml 2010. 03. 03.

⁵⁴ NBH évkönyv 2005: A terrorizmus.

<http://www.nbh.hu/oldpage/evk2005/05-0041.htm> 2010. 09. 07.

⁵⁵ A Magyar Köztársaság Információs Hivatala: Terrorizmus. http://www.mkih.hu/feladatkorok_terrorizmus.shtml 2010. 03. 03.

⁴⁷ Tólas Péter: A nemzetközi terrorizmus és a szervezett bűnözés hatása a nemzetközi biztonságra és Magyarország biztonságára. Budapest, 2007.

http://www.mtaki.hu/docs/all_in_one/talas_peter_nemzetkozi_terrorizmus.pdf 2010. 03. 03.

⁴⁸ Szerk.: Tólas, 2002 (i. m. 2.) 59–64. o.

⁴⁹ Townshend, 2003 (i. m. 11.) 147. o.

⁵⁰ Dr. Boda József: A nemzetközi terrorizmus és az ellene való összefogás szükségessége, lehetőségei.

<http://www.zmne.hu/dokisk/hadtud/osszefogas.pdf> 2010. 09. 07.

V. A terrorizmus finanszírozása

1. A terrorizmus finanszírozásának fogalma és a vonatkozó magyar büntetőjogi szabályozás

A terrorakciók végrehajtásához jelentős anyagi javak szükségeltetnek. Ha a terroristáknak nincs elegendő anyagi forrásuk, akkor azt valamilyen módon elő kell teremteniük. Ha ebben valaki segít, vagyis támogatja a terroristákat, illetve a terrorszervezeteket, akkor ezzel bűnszegédi jellegű magatartást valósít meg. Hazánkban ugyan a magyar Btk. 2003 óta önálló tettesi alapcselekménynek minősíti ezt a fajta magatartást, de még nem képez önálló bűncselekményt, csupán a terrorcselekmény egyik alakzatát alkotja.⁵⁶

A magyar Országgyűlés a terrorizmus finanszírozásának visszaszorításáról szóló New York-i egyezményt a 2002. évi LIX. törvénnyel hirdette ki. Az egyezmény rögzíti a részes államok együttműködésének kötelezettségét meghatározott bűncselekmények megelőzésében, illetve leszögezi azt is, hogy milyen intézkedések szükségesek az elérni kívánt cél érdekében. Az egyezmény és a ráépülő irányelv célja az volt, hogy a terrorizmus pénzügyi alapjait gyengítsék. A terrorizmus finanszírozása tehát a hatályos magyar Btk. 261. § (4) és (5) bekezdése szerint bűncselekménynek minősül. A terrorcselekmény kiemelt súlyára tekintettel a törvény minden állampolgár számára előírja a feljelentési kötelezettséget, vagyis kötelezővé teszi az állampolgárok számára, hogy a még előkészületi stádiumban lévő terrorcselekményt feljelentsék. Ugyanakkor a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (Pmt.) szerint: a terrorizmus finanszírozására utaló gyanús körülményeket éppúgy be kell jelenteni, mint a pénzmosás gyanúját. Így tehát kétfajta kötelezettség is megjelenik a terrorcselekménnyel összefüggésben: egy feljelentési és egy bejelentési, melyek közül a feljelentési kötelezettség elmulasztása a súlyosabb bűncselekmény.

Hazánkban terrorizmus finanszírozása miatt még nem ítélték el senkit. Magyarországon mindezidáig kevés bejelentést tettek terrorizmus finanszírozásának gyanúja miatt, és e kevés bejelentésről is kivétel nélkül kiderült, hogy véletlen névazonosság miatt szerepelt az illető a tiltólistán. Ennek két oka lehetséges: az optimista magyarázat szerint hazánk kevésbé fertőzött területnek számít e tekintetben, míg a pesszimista verzió a látenciát jelöli meg okként.⁵⁷

⁵⁶ Gál István László: A terrorizmus finanszírozása. Pécs, PTE Állam- és Jogiudományi Kar Gazdasági Büntetőjogi Kutatóintézete. 2010. 5. o.

⁵⁷ Gál István László: Bejelentés vagy feljelentés? A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok és kötelezettségek. Pécs, Penta Unió, 2009. 47–49. o.

2. Költségei, forrásai és technikái

A terrorista támadások költségeit két oldalról vizsgálhatjuk: egyrészt a terroristák oldaláról (finanszírozási igény), másrészt a társadalom oldaláról (károk és áldozatok).

A terroristák oldaláról szemlélve a költségek három nagy csoportja jelentkezik: a műveleti költségek, az adminisztratív költségek és a merénylők családtagjainak adott dotáció. A műveleti költségek tökéletesen igazolják azt, hogy a terrorista merényletek kivitelezése elképesztően alacsony költségvetéssel megoldható, míg az akció által okozott károk óriási méreteket ölthetnek.⁵⁸ Az adminisztratív, vagyis a működési költségek teszik ki a terroristák oldalán jelentkező költségtevézők nagy százalékát, pl.: az al-Kaida a bevételeinek 90%-t fordítja erre. A legérdekesebb költségtevéző azonban az öngyilkos merénylők családtagjainak fizetett anyagi dotáció, illetve életjáradék. Ez azonban nem növeli meg jelentősen a terrorszervezetek költségeit, mivel a merénylők jelentős hányada gazdag, illetve a „sikerdíj” nem minden esetben a terroristák költségeit terheli.

A társadalmi költségeknek két nagy csoportja van: a személyi jellegű (halottak, sebesültek, egészségkárosodás), és az anyagi jellegű (különböző pénzügyi többletkiadások, amelyeket a terrorizmus generál).⁵⁹

A szükséges anyagi javak megteremtésének módjai három nagy csoportot képeznek:

1. **bűncselekmények elkövetése:** kábítószer-kereskedelem, embercsempészet, prostituáltak futtatása, emberkereskedelem, emberrablás, pénzmosás;⁶⁰
2. **adományok:** készpénz, számlapénz, értékpapír, nemesfémek, drágakövek vagy egyéb értékkel rendelkező forgalomképes vagyontárgyak ingyenes, ellenszolgáltatás nélküli átadása terroristák, vagy terrorszervezetek részére;⁶¹
3. **legális gazdasági tevékenységek:** egyre nagyobb szerepet töltenek be a terrorizmus finanszírozásában, hiszen mind a magánszemélyek, mind pedig a legális vállalkozások szabadon rendelkeznek a vagyonukkal.⁶²

Összegezve tehát, a terrorizmus finanszírozása, mint „háttéripár” a legnyilvánvalóbb kapcsolat, amely a köztörvényes bűnözés és a terrorizmus között fennáll.⁶³

⁵⁸ Pl.: a 2004-es madridi bombatámadást 10 000 USD költségvetéssel tudták kivitelezni, míg a mérleg másik oldalán 191 halott és több mint 1500 sebesült volt, a 2005-ös londoni támadás terroristák oldaláról jelentkező költsége mindössze 15000 USD volt, míg a társadalmat ért kár hatalmas: 700-an megsebesültek és 38-an meghaltak.

⁵⁹ Gál, 2010 (i. m. 56.) 10–19. o.

⁶⁰ Gönczöl – Kerecsi – Korinek – Lévay, 2006 (i. m. 12.) 456–457. o.

⁶¹ Gál, 2009 (i. m. 57.) 78. o.

⁶² Gál, 2010 (i. m. 56.) 23–26. o.

⁶³ Gönczöl – Kerecsi – Korinek – Lévay, 2006 (i. m. 12.) 457. o.

VI. Összegzés

Mindent egybevetve leszögezhetjük, hogy a világ nyugodt, békés élete ennek a gyilkos kórnak a gyógyításával, a kóros állapot megelőzésével lesz elérhető. Először is: ismerni kell a terrorizmus természetrajzát. Ez alapján véve is nehéz dolog, de az ellene való hatékony fellépés még nehezebb. Hiszen ahhoz, hogy hatékonyan tudjunk fellépni ellene: fel kell tárni a kiváltó okait, egyértelművé kell tenni az ellene való harc elkerülhetetlenségét, a lehető legtöbb államot meg kell nyerni ehhez a küzdelemhez, meg kell teremteni a szoros együttműködés feltételeit, létre kell hozni a terrorizmus elleni leghatékonyabb eszközrendszer, illetve fel kell készülni a viszontválaszra, a terrorista akciók megelőzésére, és a terroristák „váratlan csapásainak” elhárítására.⁶⁴

A „mit hoz a jövő?” kérdésre pontos válasz ugyan nem adható, de a terrorizmus egy minden eddiginél pusztítóbb formájának veszélye már most is reális kihívást jelent. Ez az NBVT, vagyis a nukleáris, biológiai és vegyi terrorizmus veszedelme. Sajnos eljutottunk odáig, hogy a szakértők és az elemzők már nem azt a kérdést teszik fel, hogy bevetnek-e a terroristák nukleáris fegyvert, hanem azt, hogy mikor.⁶⁵

Hazánk szerencsére a terrorizmus szempontjából kevésbé fertőzött területnek számít. A terroristák tállakozóhelyként és pénzügyi tranzakciók lebonyolítási helyeként használják. Azonban nem szabad „elkényelmesednünk”, hiszen a terrorizmus csírái már Magyarországon is kezdenek megjeleni. Ennek egyik legjobb példája manapság a különböző televízió csatornák által sokat emlegetett „Magyarok Nyilai Nemzeti Felszabadító Hadsereg”.

Nem szabad félvállról venni a védekezés fontosságát, hiszen a terrorizmus folyamatosan terjed a világban. Fontos, hogy minél szorosabban együttműködjünk a különböző terrorelhárító szolgálatokkal és a terrorizmus ellen is küzdő nemzetközi szervezetekkel, melyeknek tagjai vagyunk, pl.: ENSZ, Európa Tanács, NATO, Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, és az EU.

Irodalomjegyzék

Könyvek/monográfiák

1. Balogh Ágnes: Büntetőjog II. Különös rész. Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2005. 427 o.
2. Benke József: Fényes Ösvény, Szürke Farkasok,

⁶⁴ Hadnagy Imre József: A háború és a terrorizmus. http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2005/1/2005_1_2.html 2010. 03. 03.

⁶⁵ Publikon Szerkesztőség: A terrorizmus fogalma és története <http://www.publikon.hu/htmls/cikkek.html?ID=23&articleID=345> 2010. 03. 03.

3. Fekete Szeptember – A nemzetközi terrorizmusról. Budapest, Magvető Kiadó, 1989. 239 o.
3. Blaskó Béla – Miklós Irén – Schubauer László: Büntetőjog Különös rész II. Budapest, Rejtjel Kiadó, 2006. 343. o.
4. Charles Townshend: Terrorism (magyar). A terrorizmus (ford.: Nádori Attila). Budapest, Magyar Világ Kiadó, 2003. 172. o.
5. Egedy Gergely: Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe. Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. 2007. 236. o.
6. Erdősy Emil – Földvári József – Tóth Mihály: Magyar Büntetőjog Különös rész. Budapest, Osiris Kiadó, 2007. 549. o.
7. Gál István László: A terrorizmus finanszírozása. Pécs, PTE Állam- és Jogtudományi Kar Gazdasági Büntetőjogi Kutatóintézet, 2010. 64. o.
8. Gál István László: Bejelentés vagy feljelentés? A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok és kötelezettségek. Pécs, Penta Unió, 2009. 112. o.
9. Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára – Korinek László – Lévay Miklós: Kriminológia, szakkriminológia. Budapest, Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalom-szolgáltató Kft. 2006. 708. o.
10. Jason Burke: Al-Queda (magyar). Al-Kaida – A terror árnyéka. (ford.: Árokszállás Zoltán) Budapest, HVG Kiadó Rt. 2004. 323. o.
11. Jonathan Barker: The no-nonsense terrorism (magyar). A terrorizmus (ford.: Árokszállás Zoltán). Budapest, HVG Kiadó Rt. 2003. 155. o.
12. Kussbach Erich: Nemzetközi és európai büntetőjog. Budapest, Szt. István Társulat Kiadó, 2005. 453. o.
13. Szerk.: Tóth Péter: Válaszok a terrorizmusra, avagy van-e út az afganisztáni „vadászattól” a fenntartható globalizációig. Budapest, SVKH: CHARTAPRESS Kiadó, 2002. 335. o.

Internet

1. A bűnözés és a terrorizmus elleni harc. <http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/hungarian/C45/197/> 2010. 03. 03.
2. A Magyar Köztársaság Információs Hivatala: Terrorizmus. http://www.mkih.hu/feladatkorok_terrorizmus.shtml 2010. 03. 03.
3. A terrorista szervezetek felépítése. http://www.playhold.com/www.ckke.hu/index_10301036.php 2010. 03. 14.
4. Dr. Boda József: A nemzetközi terrorizmus és az ellene való összefogás szükségessége, lehetőségei. <http://www.zmne.hu/dokisk/hadtud/osszefogas.pdf> 2010. 09. 07.
5. Dr. Haig Zsolt: Internet terrorizmus. http://www.zmne.hu/dokisk/hadtud/terrorlekt_Haig_Zsolt.pdf 2010. 04. 28.

6. Hadnagy Imre József: A háború és a terrorizmus.
http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/1/2005_1_2.html 2010. 03. 03.
7. Harun Yahya: A terrorizmus valódi ideológiai gyökere: a darwinizmus és a materializmus.
<http://www.azevolucioscsalas.com/ekbol.php> 2010. 03. 03.
8. IRA és ETA: terrorizmus Európában.
<http://www.origo.hu/tudomany/tarsadalom/20011106iraes.html> 2010. 03. 11.
9. Jan Eastgate: Zúrzavar és terrorizmus - a pszichiátria tevékenységének eredményeképpen.
<http://www.emberijogok.hu/letoltes/booklets/HUN-Terrorism.pdf> 2010. 09. 14.
10. Lőrincz Miklós: Gondolatok a terrorizmusról.
http://www.hm.gov.hu/hirek/kiadvanyok/uj_honvedsesegi_szemle/lorincz_miklos 2010. 09. 27.
11. NBH évkönyv 2002 - Terrorizmus: A Nemzetbiztonsági Hivatal fő tevékenységi irányjai.
<http://www.nbh.hu/oldpage/evk2002/terror.htm> 2010. 09. 14.
12. NBH évkönyv 2005: A terrorizmus.
<http://www.nbh.hu/oldpage/evk2005/05-0041.htm> 2010. 09. 07.
13. Publikon Szerkesztőség: A terrorizmus fogalma és története.
<http://www.publikon.hu/htmls/cikkek.html?ID=23&articleID=345> 2010. 03. 03.
14. Tálás Péter: A nemzetközi terrorizmus és a szervezett bűnözés hatása a nemzetközi biztonságra és Magyarország biztonságára. Budapest, 2007.
http://www.mtaki.hu/docs/all_in_one/talas_peter_nemzetkozi_terrorizmus.pdf 2010. 03. 03. ■